

Sygn. akt: II C 20/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lipca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie – II Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Mączkowska

Protokolant: sekr. sąd. Bożena Majewska

po rozpoznaniu w dniu 29 lipca 2013 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa Przedsiębiorstwa Robót Inżynieryjnych (...) S.A. w P.

przeciwko Parafii (...) w W.

o zapłatę

I. zasądza od Parafii (...) w W. na rzecz Przedsiębiorstwa Robót Inżynieryjnych (...) S.A. w P. kwotę 2.526.320,64 zł. (dwa miliony pięćset dwadzieścia sześć tysięcy trzysta dwadzieścia złotych i sześćdziesiąt cztery grosze) wraz z ustawowymi odsetkami:

a) od kwoty 903.037,03 zł. (dziewięćset trzy tysiące trzydzieści siedem złotych i trzy grosze) od dnia 4 grudnia 2010 r. do dnia zapłaty,

b) od kwoty 659.812,68 zł. (sześćset pięćdziesiąt dziewięć tysięcy osiemset dwanaście złotych i sześćdziesiąt osiem groszy) od dnia 17 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty,

c) od kwoty 658.634,18 zł. (sześćset pięćdziesiąt osiem tysięcy sześćset trzydzieści cztery złote i osiemnaście groszy) od dnia 3 marca 2011 r. do dnia zapłaty,

d) od kwoty 304.836,75 zł. (trzysta cztery tysiące osiemset trzydzieści sześć złotych i siedemdziesiąt pięć groszy) od dnia 25 marca 2011 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od Parafii (...) w W. na rzecz Przedsiębiorstwa Robót Inżynieryjnych (...) S.A. w P. kwotę 107.317 (sto siedem tysięcy trzysta siedemnaście) złotych, tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Małgorzata Mączkowska

Sygn. akt: **II C 20/12**

UZASADNIENIE

Powód Przedsiębiorstwo Robót Inżynieryjnych (...) S.A. w P. w pozwie z dnia 30 września 2011 r. wniósł o zasądzenie od pozwanej Parafii (...) w W. kwoty 2.526.320,64 zł. wraz z ustawowymi odsetkami:

e) od kwoty 903.037,03 zł. od dnia 4 grudnia 2010 r. do dnia zapłaty,

f) od kwoty 659.812,68 zł. od dnia 17 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty,

g) od kwoty 658.634,18 zł. od dnia 3 marca 2011 r. do dnia zapłaty,

h) od kwoty 304.836,75 zł. od dnia 25 marca 2011 r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu powodowa spółka wskazała, że w dniu 23 grudnia 2009 r. strony zawarły umowę o roboty budowlane, w której powódka zobowiązała się wykonać na rzecz pozwanej roboty budowlano – montażowe dla inwestycji budynku zamieszkania zbiorowego w J.. Zgodność z umową wykonanych przez powódkę robót budowlanych oraz ich wartość zostały potwierdzone protokołami zaawansowania prac podpisanymi przez inspektorów nadzoru działających w imieniu pozwanej. Z tytułu wykonania prac powódka wystawiła faktury VAT, odebrane i podpisane przez pozwaną, za które pozwana nie zapłaciła. Powódka dochodzi zapłaty należności na podstawie tych faktur wraz z ustawowymi odsetkami od poszczególnych kwot od dat płatności do dnia zapłaty.

Powódka podkreśliła, że pozwana nigdy nie kwestionowała ani obecnie nie kwestionuje, że powódce przysługują należności dochodzone w niniejszym pozwie, lecz wielokrotnie prosiła powódkę o przesunięcie terminu spłaty, deklarując wolę uregulowania zadłużenia zarówno na spotkaniach, jak i w pismach. W ten sposób pozwana uznała swój dług wobec powódki (pozew – k. 1-5, pismo powódki z dnia 22 kwietnia 2013 r. – k. 468-470).

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym Sąd Okręgowy w Warszawie – II Wydział Cywilny w sprawie II Nc 160/11 uwzględnił powództwo w całości, zasądzając od pozwanej na rzecz powódki żadaną kwotę wraz z ustawowymi odsetkami kosztami postępowania (nakaz – k. 142).

Pozwana Parafia (...)w W. wniosła w terminie sprzeciw od nakazu zapłaty zaskarżając nakaz w całości i wnosząc o oddalenie powództwa. Pozwana podniosła, że powódka nie wykonała prac wyszczególnionych w fakturach i protokołach zaawansowania robót, w szczególności powódka nie wykonała konstrukcji garażu, nadziemna, elewacji, dachu, posadzek, wind, elementów ślusarskich, instalacji sanitarnych, c.o., kanalizacji wodnej, gazowej, elektrycznej i teletechnicznej, zagospodarowania terenu. Ponadto pozwana wskazała, że protokoły zaawansowania robót nie były znane parafii, faktury wystawiono bez zachowania procedury wskazanej w § 12 umowy, więc nie można ich zweryfikować, faktur nie podpisał umocowany przedstawiciel parafii i nie wiadomo kto je podpisał, faktury nigdy nie zostały doręczone parafii, zaś wykonane prace są wadliwe i niezgodne z projektem budowlanym, brak jest też wykonania pewnych elementów (np. montażu klap pożarowych w czerniach, montażu nawiewników ściennych, instalacji powiadamiania PSP, odcięcia dopływu gazu, podłączenia do systemu SSP zaworu odcinającego wodę socjalno – bytową), na co są stosowne protokoły. Przy czym rozmiar wad jest na tyle poważny, że stanowi realną groźbę nie uzyskania przez pozwaną pozwolenia na użytkowanie obiektu, zaś o powyższej sytuacji powódka była wielokrotnie informowana, co niestety pozostało bez jej realnego odzewu. Rzeczywistą osią sporu jest zakres prac wykonanych przez powódkę i sposób rozliczenia powódki z tych prac, a nie rzekoma odmowa płatności za prace należycie wykonane, co usiłuje wykazać powódka. Pozwana wskazała również, że na żadnym etapie nie uznała roszczenia pozwanej (sprzeciw – k. 155-158, odpowiedź na sprzeciw – k. 391-400).

Sąd ustalił następujący **stan faktyczny**:

W dniu 23 grudnia 2009 r. Parafia (...)w W.(„Zamawiający”) i Przedsiębiorstwo Robót Inżynieryjnych (...)S.A. w P.(„Generalny Wykonawca”) zawarły umowę o roboty budowlane na wybudowanie domu opieki w J.przy zbiegu ulic (...)i (...), o łącznej powierzchni użytkowej około 4.222 m² (umowa – k. 17-74).

Strony wyszczególniły w umowie zakres prac, harmonogram ich wykonywania, wzajemne obowiązki stron.

Przedstawicielami Zamawiającego są – A. J.i Zarządzający Projektem (...) B. M.. Zamawiający zastrzega, że Zarządzającym Projektem może być też inna osoba wskazana przez Zamawiającego jako zastępująca ten podmiot (§ 1 pkt 4 w zw. z § 9 pkt 1 umowy).

Roboty budowlane będą realizowane w oparciu o decyzję o pozwoleniu na budowę nr (...)z dnia (...)r. zatwierdzającą projekt budowlany wykonany przez (...) F.P.H.U. z siedzibą w K.. Jednakże projekt przetargowy i wykonawczy został wykonany przez (...) sp. z o.o.W związku z powyższym projekt ten będzie podlegał późniejszemu zatwierdzeniu przez właściwy urząd i zostanie wydane zamiennie pozwolenie na budowę zatwierdzające rozwiązania przyjęte w projektach zamiennych (pkt III wstępu umowy).

Za zgodne z umową wykonanie przedmiotu umowy Generalny Wykonawca otrzyma wynagrodzenie ryczałtowe w łącznej wysokości netto 10.900.000 zł., podwyższone o podatek VAT obowiązujący w dniu wystawienia faktury (§ 4 pkt 1 umowy). Wynagrodzenie jest podzielone według tabeli stanowiącej załącznik nr 5 do umowy (§ 4 pkt 2 umowy).

Do 25 dnia każdego miesiąca Generalny Wykonawca zobowiązany jest do przedkładania Zarządzającemu Projektem wniosku o zapłatę w trzech kopiach, według wzoru uzgodnionego z kontrolerem kosztów, który zawierać będzie m.in. kwotę należną za wykonane elementy robót z uwzględnieniem ich procentowego zaawansowania, stan zaawansowania poszczególnych rodzajów robót (w procentach) (§ 12 pkt 1 umowy).

Zarządzający Projektem w ciągu 5 dni roboczych od otrzymania wniosku sprawdzi go i zgłosi uwagi, dokona korekt lub zaakceptuje (§ 12 pkt 2 umowy).

Dokumentem potwierdzającym kwotę do zapłaty dla Generalnego Wykonawcy będzie świadectwo płatności wystawiane przez Zarządzającego Projektem w ciągu 5 dni od otrzymania poprawnego wniosku o zapłatę. Jedynie w oparciu o zaakceptowane przez Zamawiającego świadectwo płatności Wykonawca uprawniony będzie do wystawienia faktury (§ 12 pkt 4 umowy).

Termin płatności faktur ustala się na 30 dni od daty otrzymania przez Zamawiającego prawidłowo wystawionej faktury. Warunkiem przyjęcia faktury przez Zamawiającego jest złożenie wraz z nią świadectwa płatności zatwierdzonego przez Zarządzającego Projektem i Zamawiającego oraz wymaganych załączników (§ 12 pkt 5 umowy).

Odbiór techniczny częściowy jest potwierdzeniem zakończenia wykonania prac związanych z realizacją terminów pośrednich (§ 13 pkt 4 umowy).

Komisja odbioru technicznego częściowego w terminie 7 dni od dnia jej powołania dokona oceny technicznej inwestycji i sporządzi listę usterek, wad i braków wraz z terminami ich usunięcia. W przypadku stwierdzenia wad trwałych, których istnienie skutkuje zmniejszoną wartością oraz użytecznością inwestycji, zostanie ustalona kwota pomniejszająca wartość wykonanych prac (§ 13 pkt 8 umowy).

Generalnemu Wykonawcy przysługuje prawo wstrzymania robót w sytuacji, gdy Zamawiający nie zapłaci Generalnemu Wykonawcy należności z tytułu wymagalnej faktury wystawionej zgodnie z postanowieniami umowy pod warunkiem, że Zamawiający nie dokona zapłaty na rzecz Generalnego Wykonawcy w terminie 30 dni od otrzymania od Generalnego Wykonawcy pisemnego wezwania do zapłaty wystawionego po bezskutecznym upływie terminu zastrzeżonego w § 12 pkt 5 umowy (§ 20 pkt 1 umowy).

Zamawiający może w każdym czasie zażądać od Generalnego Wykonawcy, zawiadamiając go na piśmie z wyprzedzeniem 14 dni kalendarzowych, aby Generalny Wykonawca zawiesił wykonywanie inwestycji (§ 20 pkt 4 umowy).

Zamawiający jest zobowiązany do zapłaty Generalnemu Wykonawcy wynagrodzenia za roboty faktycznie i prawidłowo wykonane do czasu zawieszenia części inwestycji, zgodnie z warunkami umowy (§ 20 pkt 5 umowy).

W przypadku jeżeli zawieszenie robót nastąpiło na skutek żądania Zamawiającego i trwa dłużej niż 60 dni, wówczas Generalny Wykonawca ma prawo odstąpić od umowy (§ 20 pkt 6 umowy).

Zgodnie z powyższą umową, Generalny Wykonawca wykonywał prace budowlano – montażowe według uzgodnionego przez strony harmonogramu i otrzymywał od Zamawiającego płatności za wykonane prace.

Począwszy jednak od faktury VAT nr (...) z dnia 3 listopada 2010 r., Zamawiający uiścił tylko część należności wynikającej z tej faktury. Pozostałej kwoty w wysokości 903.037,03 zł. nie uiścił, jak również kolejnych należności wynikających z kolejnych wykonanych robót i kolejnych wystawionych faktur.

W związku z powyższym Generalny Wykonawca zaprzestał wykonywania dalszych prac, czemu nie sprzeciwił się Zamawiający.

Generalny Wykonawca wystawił fakturę VAT nr (...)z dnia 3 listopada 2010 r. z datą płatności 3 grudnia 2010 r., na kwotę do zapłaty 1.552.807,18 zł. brutto, za wykonanie robót budowlanych, zgodnie z protokołem zaawansowania robót nr 10, w którym stwierdzono odebranie wyszczególnionych w nim prac, stwierdzono, że zakres wykonanych robót objętych protokołem jest zgodny z zapisem w umowie z dnia 23 grudnia 2009 r., a jakość wykonanych robót jest dobra. Protokół podpisali ze strony Zamawiającego: inspektorzy nadzoru: B. S.– inspektor robót sanitarnych, I. M.– inspektor robót elektrycznych i M. N.– inspektor robót budowlanych oraz Zarządzający Projektem M. M.. Faktura VAT również została podpisana przez przedstawiciela Zamawiającego. Zamawiający dokonał tylko częściowej płatności wynikającej z faktury, nie uiścił pozostałej kwoty: 903.037,03 zł. (protokół – k. 76-86, faktura – k. 75).

Generalny Wykonawca wykonywał kolejne prace budowlane, zgodnie z harmonogramem prac i wystawiał kolejne faktury VAT, z których należności Zamawiający już nie uiścił.

Generalny Wykonawca wystawił fakturę VAT nr (...)z dnia 17 grudnia 2010 r. z datą płatności 16 stycznia 2011 r., na kwotę do zapłaty 659.812,68 zł. brutto, za wykonanie robót budowlanych, zgodnie z protokołem zaawansowania robót nr 11, w którym stwierdzono odebranie wyszczególnionych w nim prac, stwierdzono, że zakres wykonanych robót objętych protokołem jest zgodny z zapisem w umowie z dnia 23 grudnia 2009 r., a jakość wykonanych robót jest dobra. Protokół podpisali ze strony Zamawiającego: inspektorzy nadzoru: B. S.– inspektor robót sanitarnych, I. M.– inspektor robót elektrycznych i M. N.– inspektor robót budowlanych oraz Zarządzający Projektem M. N.. Faktura VAT również została podpisana przez przedstawiciela Zamawiającego (protokół – k. 88-101, faktura – k. 87).

Generalny Wykonawca wystawił fakturę VAT nr (...)z dnia (...)r. z datą płatności 2 marca 2011 r., na kwotę do zapłaty 658.634,18 zł. brutto, za wykonanie robót budowlanych, zgodnie z protokołem zaawansowania robót nr 12, w którym stwierdzono odebranie wyszczególnionych w nim prac, stwierdzono, że zakres wykonanych robót objętych protokołem jest zgodny z zapisem w umowie z dnia 23 grudnia 2009 r., a jakość wykonanych robót jest dobra. Protokół podpisali ze strony Zamawiającego: inspektorzy nadzoru: B. S.– inspektor robót sanitarnych, I. M.– inspektor robót elektrycznych i M. N.– inspektor robót budowlanych. Faktura VAT również została podpisana przez przedstawiciela Zamawiającego (protokół – k. 102, faktura – k. 103-109).

Generalny Wykonawca wystawił fakturę VAT nr (...)z dnia (...)r. z datą płatności 24 marca 2011 r., na kwotę do zapłaty 304.836,75 zł. brutto, za wykonanie robót budowlanych, zgodnie z protokołem zaawansowania robót nr 13, w którym stwierdzono odebranie wyszczególnionych w nim prac, stwierdzono, że zakres wykonanych robót objętych protokołem jest zgodny z zapisem w umowie z dnia 23 grudnia 2009 r., a jakość wykonanych robót jest dobra. Protokół podpisali ze strony Zamawiającego: inspektorzy nadzoru: B. S.– inspektor robót sanitarnych, I. M.– inspektor robót elektrycznych i M. N.– inspektor robót budowlanych oraz Zarządzający Projektem M. N.. Faktura VAT również została podpisana przez przedstawiciela Zamawiającego (protokół – k. 111-118, faktura – k. 110-118).

Odnośnie powyższych płatności zostały również wystawione przez Zamawiającego świadectwa płatności. Wszystkie zostały podpisane przez Zarządzającego Projektem M. N., z wyjątkiem świadectwa nr 10, na którym brak jest podpisu Zarządzającego Projektem M. M. (świadectwa – k. 401-404).

Zamawiający zaprzestał płatności na rzecz Generalnego Wykonawcy z uwagi na kłopoty finansowe.

Strony prowadziły rozmowy dotyczące uregulowania zaległych płatności. Zamawiający deklarował zapłatę, między innymi na spotkaniu w dniu 18 kwietnia 2011 r. Gdy spłata zadłużenia nie następowała Generalny Wykonawca wstrzymał wykonywanie prac budowlanych na podstawie § 20 umowy, a Zamawiający nie sprzeciwił się temu. Strony prowadziły też pismem korespondencję (pismo Generalnego Wykonawcy z dnia 27 czerwca 2011 r. – k. 406-407).

Pismem z dnia 16 maja 2011 r. skierowanym do Generalnego Wykonawcy Zamawiający zwrócił się z prośbą o odstąpienie od skorzystania z uprawnienia do wypowiedzenia umowy z przyczyn leżących po stronie Zamawiającego zgodnie z zapisami § 26 ust. 2 umowy z dnia 23 grudnia 2009 r. Zamawiający zadeklarował wolę jak najszybszej spłaty zadłużenia oraz dążenie do bieżącego regulowania płatności. Zamawiający poinformował też, że Parafia chwilowo straciła bieżącą płynność finansową. Deklarował podjęcie kroków mających na celu uzyskanie finansowania bankowego i kontynuowania rozpoczętej inwestycji (pismo – k. 119).

Wobec braku spłaty zadłużenia pismem z dnia 9 czerwca 2011 r. Generalny Wykonawca wysłał do Zamawiającego przedsądowe wezwanie do zapłaty w terminie 7 dni kwoty 2.709.312,64 zł., która obejmowała nie zapłacone należności wynikające z wyżej wymienionych faktur oraz skapitalizowane odsetki, z zastrzeżeniem, że w przypadku nie przekazania należnej sumy w wyznaczonym terminie, skieruje sprawę do sądu (wezwanie wraz z dowodem doręczenia – k. 120-122).

Odpowiadając na powyższe wezwanie do zapłaty, Zamawiający ponowił prośbę o rozpatrzenie możliwości zawarcia ugody, na podstawie której Generalny Wykonawca udzieliłby moratorium w spłacie zaległych zobowiązań na okres około 4 miesięcy. W piśmie ponownie wskazano na poszukiwanie źródeł finansowania oraz na fakt, że ciężenie tytułu wykonawczego w znacznym stopniu uniemożliwi lub nawet przekreśli szanse powodzenia tych planów, skazując wierzycieli na żmudną i długą drogę sądowego odzyskiwania swoich należności (pismo – k. 123).

Pismem z dnia 15 lipca 2011 r. Generalny Wykonawca wysłał do Zamawiającego kolejne przedsądowe wezwanie do zapłaty (wezwanie wraz z dowodem doręczenia – k. 124-126).

Pismem z dnia 4 sierpnia 2011 r. pełnomocnik Zamawiającego adwokat K. P. zaproponował spotkanie z Generalnym Wykonawcą w dniu 31 sierpnia 2011 r., celem umożliwienia omówienia propozycji Generalnego Wykonawcy. Jednocześnie zapewnił, że Zamawiający w pełni rozumie powagę sytuacji i ze zrozumieniem odnosi się do postulatu Generalnego Wykonawcy jak najszybszego uregulowania całości zadłużenia (pismo – k. 127-128).

W dniu 30 sierpnia 2011 r. Generalny Wykonawca złożył wniosek do Sądu Okręgowego w Warszawie o zabezpieczenie roszczenia przysługującego mu od Zamawiającego o zapłatę kwoty 2.526.320,64 zł. wraz z ustawowymi odsetkami – poprzez obciążenie nieruchomości obowiązanego hipoteką przymusową do kwoty 2.857.900,64 zł.

Postanowieniem z dnia 5 września 2011 r., wydanym w sprawie o sygnaturze akt: II Co 34/11, Sąd Okręgowy w Warszawie – II Wydział Cywilny uwzględnił wniosek o zabezpieczenie i ustanowił hipotekę przymusową do kwoty 2.857.900,64 zł. na nieruchomości obowiązanego, zaś zażalenie obowiązanego na powyższe postanowienie zostało oddalone postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Warszawie – I Wydział Cywilny z dnia 1 grudnia 2011 r., sygn. akt: I ACz 2078/11 (postanowienie SO wraz z uzasadnieniem – k. 130-134, oryginał w dołączonych aktach II Co 34/11 – k. 135-139, postanowienie SA wraz z uzasadnieniem – k. 226-231 akt II Co 34/11).

W dniu 7 czerwca, 11, 15, 21, 28 lipca, 4, 11, 18, 25 sierpnia, 1, 8, 19, 29 września oraz 10, 20 i 24 października 2011 r. strony podpisały protokoły z inwentaryzacji robót budowlano – montażowych przedmiotowego obiektu, w którym wskazano zakres wykonanych prac i zaznaczono, które prace nie zostały wykonane. W protokołach stwierdzono też usunięcie poszczególnych usterek. Przy czym nie wykonane prace nie dotyczą zakresu robót, za które Generalny Wykonawca wystawił faktury nie zapłacone przez Zamawiającego (protokoły z załącznikami – k. 166-).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił **na podstawie** wyżej powołanych dowodów, w tym dokumentów i ich odpisów. Kwestia dokumentów zostanie omówiona w dalszej części uzasadnienia. Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się także

na zeznaniach świadków: M. M. (k. 425-426, 428), M. N. (k. 426-427, 428), I. M. (k. 441-442, 445), K. M. (k. 442, 445), S. T. (k. 442-443, 445), B. S. (k. 443, 445) i E. S. (k. 443, 445).

Sąd dał wiarę zeznaniom tych świadków. Świadkowie potwierdzili na tyle, na ile pamiętali, zakres wykonanych prac budowlanych. Zgodnie zeznali, że większość prac została wykonana, pozostały do wykonania drobne prace. Świadkowie potwierdzili także, że podpisywali protokoły odbioru prac, żaden ze złożonych na dokumentach podpisów nie został zakwestionowany. Dodatkowo świadek M. N. – inspektor nadzoru i zarządzająca projektem ze strony Zamawiającego potwierdziła fakt problemów finansowych pozwanej i fakt podpisania przez nią świadectw płatności.

Sąd oddalił wniosek pozwanej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych (wniosek – k. 465-466) jako nieprzydatny do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy (protokół rozprawy z dnia 29 lipca 2013 r. – k. 481-482, 484), o czym będzie jeszcze mowa w dalszej części uzasadnienia.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo było zasadne w całości. Stan faktyczny był tylko częściowo niesporny pomiędzy stronami. Niesporne było w szczególności zawarcie przez strony umowy o roboty budowlane z dnia 23 grudnia 2009 r. oraz początkowe zgodne wykonywanie umowy.

Na etapie postępowania sądowego sporne okazały się pozostałe okoliczności. Pozwana kwestionowała, że powódka prawidłowo wykonała prace budowlane oraz kwestionowała poprawność wystawienia faktur przez powódkę, a także wysokość roszczenia.

Niewątpliwie umowa z dnia 23 grudnia 2009 r. zawarta pomiędzy stronami jest umową o roboty budowlane uregulowaną w art. 647 i n. kodeksu cywilnego.

Zgodnie natomiast z art. 354 § 1 k.c., dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom, zaś zgodnie z art. 477 § 1 k.c., w razie zwłoki dłużnika wierzyciel może żądać, niezależnie od wykonania zobowiązania, naprawienia szkody wynikłej ze zwłoki.

Zdaniem Sądu, powódka wykazała, że wykonała umowę zgodnie z uzgodnieniami zawartymi w jej treści w zakresie prac budowlanych, za które dochodziła zapłaty w niniejszym procesie.

Strony uzgodniły w umowie, że za wykonane prace pozwana będzie uiszczała co miesiąc należności na rzecz powódki. Strona pozwana oddelegowała do kontrolowania poprawności wykonywanych prac przez pozwaną zatrudnionych przez siebie inspektorów nadzoru z poszczególnych branż (budowlanej, sanitarnej, elektrycznej), a także osobę nazwaną Zarządzającym Projektem. Strony regularnie podpisywały protokoły zaawansowania robót, zaś Zamawiający wystawiał świadectwa płatności.

Na dowód powyższego powódka przedstawiła protokoły zaawansowania robót podpisane ze strony Zamawiającego przez inspektorów nadzoru oraz Zarządzającego Projektem, jak również świadectwa płatności wystawione przez Zarządzającego Projektem oraz faktury, których odbiór pokwitował Zamawiający.

Wskazać należy, że przesłuchiwani w sprawie świadkowie potwierdzili swoje podpisy na powyższych dokumentach, jak również fakt wykonanych prac i samych okoliczności podpisywania protokołów i świadectw płatności.

Na protokołach zaawansowania robót w miejscu przed podpisami znajduje się stwierdzenie, że zakres wykonanych robót objętych protokołem jest zgodny z zapisem w umowie z dnia 23 grudnia 2009 r., a jakość wykonanych robót jest dobra. W protokołach tych są wymienione poszczególne prace wykonane przez Generalnego Wykonawcę wraz ze wskazaniem, zgodnie z umową, kwoty należnej za wykonane elementy robót z uwzględnieniem ich procentowego zaawansowania i stan zaawansowania poszczególnych rodzajów robót (w procentach).

Niezasadne były zatem zarzuty pozwanej, że nie wiedziała o podpisywanych protokołach, skoro w jej imieniu podpisywały protokoły osoby upoważnione przez pozwaną. Kwestia ewentualnych nieprawidłowości w wewnętrznym obiegu dokumentów u pozwanej nie ma znaczenia dla jej odpowiedzialności wobec powódki. Zostały spisane protokoły, podpisane przez osoby uprawnione, świadkowie potwierdzili ich podpisanie.

Podobnie niezasadne były zarzuty pozwanej odnośnie braku świadectw płatności. Świadectwa takie zostały wystawione przez Zamawiającego, podpisała je w jego imieniu zarządzająca projektem M. N.. Tylko na jednym świadectwie nie widnieje podpis Zamawiającego, ale zgodnie z umową świadectwo płatności było wystawiane przez Zamawiającego. Świadectwo bez podpisu (k. 401) jest wystawione w taki sam sposób jak pozostałe świadectwa (k. 402-404), w związku z czym należy przyjąć, że pochodzi od Zamawiającego i znalazło się w posiadaniu Generalnego Wykonawcy poprzez dostarczenie mu go przez Zamawiającego. Zresztą na tej podstawie została wystawiona faktura częściowo zapłacona przez Zamawiającego. Ponadto świadectwo płatności zostało wystawione na podstawie prawidłowo podpisanego protokołu zaawansowania robót.

Również niezasadne były zarzuty pozwanej, że nie otrzymała faktur wystawionych przez powódkę, a ich odbiór został pokwitowany przez nieznaną pozwaną osobę.

Wskazać w tym miejscu należy, że przed skierowaniem przez powódkę sprawy do Sądu, pozwana nie podnosiła żadnych zarzutów co do wykonania umowy ani nie kwestionowała swojego obowiązku zapłaty. Również nie kwestionowała otrzymania faktur od powódki. W przedsądowych wezwaniach do zapłaty (k. 120 i 124) powódka wprost wymieniała numery faktur, daty ich wystawienia, daty płatności, kwoty do zapłaty brutto i netto. Pozwana wyrażała wolę zapłaty tych należności. Powoływała się jedynie na problemy finansowe, czasową utratę płynności finansowej. Nie podnosiła zaś, że faktury o takich numerach nie zostały jej doreczone, a tym bardziej, że nie są jej w ogóle znane.

Pozwana po raz pierwszy w sprzeciwie od nakazu zapłaty, a wcześniej w zażaleniu na postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia, powołała się na to, że prace zostały wykonane wadliwie, zaś rozmiar wad jest na tyle poważny, że stanowi realną groźbę nie uzyskania przez pozwaną pozwolenia na użytkowanie obiektu. Pozwana wskazała też w sprzeciwie, że o powyższej sytuacji powódka była wielokrotnie informowana, co pozostało bez jej realnego odzewu oraz że rzeczywistą osią sporu jest zakres wad prac wykonanych przez powódkę i sposób rozliczenia powódki z tych prac, a nie rzekoma odmowa płatności za prace należycie wykonane, co usiłuje wykazać powódka.

Na poparcie tych twierdzeń pozwana nie przedstawiła jednak żadnego dowodu, w szczególności jakiegokolwiek swojego pisma potwierdzającego powyższe twierdzenia. Nie zaprzeczyła zaś, że wysyłała do powódki pisma dołączone do pozwu, w których deklarowała zapłatę, a tylko wnosila o odroczenie terminu tej zapłaty. W pismach tych nie było nawet wspomniane o jakichkolwiek wadach prac lub innych nieprawidłowościach ze strony powodowej.

W takim kontekście niewiarygodne są twierdzenia pozwanej, że nie wiedziała o wystawionych fakturach czy podpisanych protokołach oraz że zgłaszała powódce jakiegokolwiek wady.

Niezasadne były także zarzuty pozwanej dotyczące istnienia wad wykonanych przez powódkę prac, ich niezupełności i niezgodności z projektem budowlanym.

Przede wszystkim wskazać należy, że nie można wymagać od powódki, żeby wykonywała prace budowlane na podstawie pozwolenia na budowę, które nie obowiązywało w dacie wykonywania tych prac. Pozwana domagała się bowiem ustalenia przez biegłego sądowego, czy powódka wykonała prace zgodnie z ostatecznym projektem budowlanym określonym w decyzji Starosty (...)nr (...)z dnia 31 maja 2011 r.

Tymczasem nie było kwestionowane, że wobec braku uiszczenia płatności przez pozwaną, powódka zaprzestała wykonywania prac budowlanych przed datą wydania decyzji z dnia 31 maja 2011 r. Zatem nie mogła wykonywać prac na podstawie tej decyzji.

Strony uzgodniły w umowie, że roboty budowlane będą realizowane na podstawie decyzji o pozwoleniu na budowę z dnia 4 marca 2008 r., a projekt przetargowy i wykonawczy wykonany przez (...) sp. z o.o. będzie podlegał późniejszemu zatwierdzeniu przez właściwy urząd i zostanie wydane zamiennie pozwolenie na budowę zatwierdzające rozwiązania przyjęte w projektach zamiennych (pkt III wstępu umowy).

Zatem do czasu zatwierdzenia tego projektu lub innego uzgodnionego przez strony, Generalny Wykonawca wykonywał prace na podstawie obowiązującego, czyli zatwierzonego projektu budowlanego. Był bowiem związany terminami wykonania prac przewidzianymi w umowie.

Sąd oddalił wniosek pozwanej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych (wniosek – k. 465-466) jako nieprzydatny do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Precyzując wniosek dowodowy w tym zakresie na zarządzenie Sądu z dnia 26 marca 2013 r. (k. 462), pozwana wniosła o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy do spraw budowlanych na okoliczność ustalenia, czy wykonane przez powódkę roboty budowlane odpowiadają twierdzeniom powódki co do stanu i zaawansowania robót wynikających z protokołów zaawansowania robót nr 10, 11, 12 i 13, ustalenia, czy wykonane przez powódkę roboty są zgodne z ostatecznym projektem budowlanym określonym w decyzji Starosty (...)nr (...)z dnia 31 maja 2011 r. w sprawie zatwierdzenia zamiennego projektu budowlanego oraz udzielenia pozwolenia na budowę, ustalenia czy wady i usterki podniesione przez pozwaną, a dotyczące braku montażu klap pożarowych w czerniach, montażu nawiewników ściennych, instalacji powiadamiania PSP, odcięcia dopływu gazu, podłączenia do systemu SSP zaworu odcinającego wodę socjalno – bytową wraz z wadami i usterekami wynikającymi z przedłożonych przez pozwaną protokołów inwentaryzacji prac dotyczą zakresu robót objętych przedmiotem niniejszego pozwu (zakres określony przez powódkę m.in. w protokołach zaawansowania robót nr 10, 11, 12 i 13) oraz o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy do spraw budowlanych i biegłego do spraw rachunkowości na okoliczność wartości robót niewykonanych lub wykonanych przez powódkę, to jest braku montażu klap pożarowych w czerniach, montażu nawiewników ściennych, instalacji powiadamiania PSP, odcięcia dopływu gazu, podłączenia do systemu SSP zaworu odcinającego wodę socjalno – bytową oraz wad i usterek wynikających z przedłożonych przez pozwaną protokołów inwentaryzacji prac oraz kosztów doprowadzenia do stanu zgodnego z projektem budowlanym określonym w decyzji Starosty (...)nr (...)z dnia 31 maja 2011 r.

Stwierdzić należy, że niedopuszczalne jest w procesie sądowym badanie poprawności wykonanych prac niejako „na zapas”, gdyż bez konkretnych zarzutów co do jakości wykonanych prac. Pomimo kwestionowania tej okoliczności przez powódkę i pomimo zobowiązania Sądu w tym zakresie, pozwana nie wskazała żadnych konkretnych wad w wykonanych przez Generalnego Wykonawcę pracach. Pozwana stwierdziła, że występuje wiele wad, ale nie wskazała żadnej z nich.

Podzielić należało pogląd strony powodowej, że spisane protokoły z okresu późniejszego nie dotyczą prac objętych fakturami będącymi podstawą niniejszego powództwa. Jeśli pozwana tak twierdziła powinna wskazać konkretne prace, które zostały wadliwie wykonane. Niedopuszczalne jest, żeby to biegły sądowy miał badać wszystkie wykonane prace i dokonywać ustaleń, które prace były objęte którymi protokołami i które zostały wykonane wadliwie, bez sformułowania konkretnych zastrzeżeń co do konkretnych robót.

Podobnie nie jest dopuszczalne wykazywanie za pomocą dowodu z opinii biegłego, których prac powódka nie wykonała, skoro pozwana nie ma konkretnych twierdzeń w tym zakresie i to biegły miałby poszukiwać, które prace ewentualnie nie zostały wykonane i sprawdzać, czy czasem któreś nie zostały wykonane wadliwie. Pozwana wskazała, że powódka nie wykonała konstrukcji garażu, nadziemna, elewacji, dachu, posadzek, wind, elementów ślusarskich, instalacji sanitarnych, c.o., kanalizacji wodnej, gazowej, elektrycznej i teletechnicznej, zagospodarowania terenu. Jest to tak ogólne wymienienie prac budowlanych – montażowych, że odnosi się do większej części prac wykonywanych w wielu etapach przez powódkę, że nie może zostać uznane za konkretny zarzut.

Pozwana nie wykazała zaś, że prace takie jak montaż klap pożarowych w czerniach, montaż nawiewników ściennych, instalacji powiadamiania PSP, odcięcia dopływu gazu, podłączenia do systemu SSP zaworu odcinającego wodę socjalno – bytową zostały objęte fakturami, na podstawie których powódka dochodzi zapłaty w niniejszym procesie. Nie ma tych elementów w protokołach nr (...). Bezsporne było natomiast, że powódka nie wykonała wszystkich prac objętych umową, gdyż w wyniku zaprzestania dokonywania płatności przez pozwaną, zaprzestała wykonywania prac. Nie dochodzi jednak zapłaty za prace niewykonane.

Niezasadny był również wniosek pozwanej, aby biegły wycenił wartość prac wykonanych i nie wykonanych przez powódkę. Strony uzgodniły bowiem w umowie wynagrodzenie i co do tej kwestii nie były podnoszone żadne zarzuty. Bezprzedmiotowe byłoby zatem wyliczanie wartości prac.

Uznając za zasadne dochodzone pozwem kwoty, Sąd zasądził je od pozwanej na rzecz powódki. Sąd uwzględnił także żądanie zapłaty odsetek ustawowych od poszczególnych dat płatności wskazanych w fakturach, zgodnie z terminami płatności wskazanymi w umowie, uznając, że w tym zakresie pozwana popadła w opóźnienie. Zgodnie bowiem z art. 481 § 1 i § 2 k.c., jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe.

Mając na uwadze powyższe rozważania faktyczne i prawne, Sąd orzekł jak w sentencji, uwzględniając powództwo w całości jako zasadne.

O **kosztach** procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Z uwagi na fakt uwzględnienia powództwa, stroną wygrywającą sprawę jest powód.

Na koszty procesu poniesione przez powoda w niniejszej sprawie składały się koszty opłaty sądowej od pozwu w wysokości 100.000 zł., koszty opłaty sądowej od wniosku o zabezpieczenie w sprawie o sygn. akt II Co 34/11 w wysokości 100 zł., koszty zastępstwa procesowego, które Sąd ustalił na podstawie § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) na kwotę 7.200 zł. oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł., a więc łącznie Sąd zasądził na rzecz powoda kwotę 107.317 zł., tytułem zwrotu kosztów procesu.

Przy czym Sąd nie znalazł podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c., zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Przed wszystkim przepis ten powinien znaleźć zastosowanie tylko w wypadkach wyjątkowych, w okolicznościach szczególnych uzasadniających odstąpienie w całości lub w części od jednej z podstawowych zasad postępowania cywilnego, to jest obowiązku zwrotu kosztów procesu stronie wygrywającej sprawę.

W niniejszej sprawie takie przesłanki nie zaistniały. Zwrócić należy uwagę, że strona powodowa wykazywała wolę polubownego rozstrzygnięcia sporu. Przed skierowaniem sprawy do Sądu prowadziła korespondencję ze stroną pozwaną i czekała na spełnienie świadczenia, które obiecywała strona powodowa. Następnie powód złożył do Sądu wniosek o zabezpieczenie powództwa. Od tego rozstrzygnięcia pozwany się odwołał, jak również złożył sprzeciw od nakazu zapłaty wydanego w niniejszej sprawie w postępowaniu upominawczym. Zakończenie sporu na etapie wydania nakazu zapłaty znacznie obniżyłoby koszty postępowania w sprawie. Strona pozwana dalej jednak chciała prowadzić proces. W takim wypadku zastosowanie art. 102 k.p.c. byłoby niezasadne.

SSO Małgorzata Mączkowska